

ETICKÝ KÓDEX ZAMESTNANCA Psychiatrickej liečebne Sučany

Poslanie etického kódexu

Etický kódex je základná etická norma správania sa zamestnancov Psychiatrickej liečebne Sučany (ďalej len „PLS“) a nadväzuje na práva a povinnosti stanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi, etickými a morálnymi princípmi. Predstavuje vyjadrenie celkovej filozofie organizácie. Je to filozofia slušnosti, korektného prístupu, rešpektu, profesionálneho citu a osobnej zodpovednosti každého zamestnanca.

Etický kódex je jednotným štandardom etických pravidiel a noriem správania sa PLS a jeho zamestnancov vo vnútri organizácie, medzi zamestnancami navzájom na všetkých úrovniach a vo vzťahu k externému prostrediu organizácie – k pacientom, ich príbuzným, k obchodným partnerom, predstaviteľom štátnej a verejnej správy, občianskym združeniam, záujmovým skupinám, všetkým občanom Slovenskej republiky.

Etický kódex bol prerokovaný a odsúhlasený manažmentom PLS a zástupcami odborovej organizácie pri PLS.

Rozsah pôsobnosti

Všetci zamestnanci PLS v akomkoľvek pracovnoprávnom vzťahu konajú v súlade s týmto Etickým kódexom. Správanie v súlade s etickými a právnymi normami očakávajú aj od spolupracujúcich tretích strán vrátane externých poradcov, dodávateľov a iných obchodných partnerov.

Zdravotnícki pracovníci sa pri výkone svojej práce navyše riadia aj ustanoveniami Etického kódexu zdravotníckeho pracovníka, ktorý zaviedol zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti a etického kódexu svojej profesie.

S etickým kódexom je oboznámený každý zamestnanec PLS a svojim podpisom sa zaväzuje k jeho dodržiavaniu.

Porušenie princípov etického kódexu je vnímané ako porušenie pracovnej disciplíny, čo môže vyústiť do ukončenia pracovného pomeru so zamestnancom, v opodstatnených prípadoch aj do nárokovania škody spôsobenej zamestnancom.

Oblasti, ktoré etický kódex upravuje

1. Ochrana majetku a dobrého mena PLS
2. Rešpektovanie zákonov, morálnych noriem a nelegálne aktivity
3. Dôvernosť informácií
4. Vzťahy s obchodnými partnermi
5. Základné princípy správania sa zamestnanca vo vzťahu k pacientom
6. Základné princípy správania sa medzi zamestnancami navzájom
7. Efektívnosť
8. Odmietanie diskriminácie
9. Sexuálne obtiažovanie
10. Konflikt záujmov a zneužitie postavenia
11. Dary a iné výhody
12. Oznamovacia povinnosť a ochrana oznamovateľa

1. Ochrana majetku a dobrého mena PLS

- Všetci zamestnanci sa správajú tak, aby svojim správaním reprezentovali dobré meno PLS a chránili jej záujmy.
- Zamestnanec chráni hmotný aj nehmotný majetok PLS.
- Zamestnanec nezneužíva majetkové a iné zdroje PLS (dopravné prostriedky, prístroje, pracovné vybavenie, zásoby liekov, zdravotníckeho materiálu ...) vo svoj vlastný prospech.

2. Rešpektovanie zákonov, morálnych noriem a nelegálne aktivity

- Všetci zamestnanci PLS dodržiavajú pri svojich činnostiach platné zákony, právne predpisy a všeobecne akceptované morálne a etické normy. Každý zamestnanec sa v rámci adaptačného procesu oboznámi so všetkými legislatívnymi normami súvisiacimi s výkonom jeho práce.
- Zamestnanci sa žiadnou formou nepodieľajú na protizákonných aktivitách.

3. Dôvernosť informácií

- Zasadou PLS je zabezpečiť dôverné zaobchádzanie s finančnými, prevádzkovými a inými informáciami.
- Zamestnanci sa správajú tak, aby zabránili zneužívaniu informácií získaných počas trvania pracovného pomeru. Informácie ostávajú dôverné aj po ukončení pracovného pomeru.
- Nelegálne využitie dôverných a strategických informácií organizácie zo strany zamestnancov sa považuje za závažné porušenie pracovnej disciplíny a môže mať za následok ukončenie pracovného pomeru. To neplatí pre poskytnutie informácií v súlade so zákonom o slobodnom prístupe k informáciám.
- PLS neodmieta poskytovanie informácií, nezatajuje ich, neskresľuje ani nepredkladá s oneskorením žiadne informácie, ktoré štátne orgány alebo orgány samosprávy požadujú na výkon svojich kontrolných činností a riadne s nimi spolupracuje.

4. Vzťahy s obchodnými partnermi

PLS k svojim obchodným partnerom pristupuje čestne a korektne, čo je predpokladom úspešného a trvalého obchodného vzťahu. Správanie vo vzťahu k partnerom je diskrétno, zdvorilé, bez akéhokoľvek zvýhodňovania, predsudkov a diskriminácie. PLS používa iba legitímne obchodné metódy a informácie získané od obchodného partnera alebo klienta považuje za dôverné.

5. Základné princípy správania sa zamestnanca vo vzťahu k pacientom

Zamestnanec si plní svoje úlohy čestne, svedomito, v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a predpismi organizácie, v dobrej viere a v zhode s poslaním organizácie. Vo svojich profesionálnych rozhodnutiach je nezávislý, zodpovedný, spoľahlivý. Výkon práce má spojený s maximálnou mierou slušnosti, porozumenia a ochoty. Voči verejnosti vystupuje korektne a s úctou. Ak sa stretne

s vulgárnymi prejavmi, urážkami či agresívnym správaním pacienta vyplývajúcim z jeho duševnej poruchy, koná profesionálne v zmysle príslušných štandardov.

- Zamestnanec rešpektuje ľudskú dôstojnosť každého pacienta.
- Zamestnanec pri plnení svojich úloh postupuje nestranné a transparentne. Rozhoduje sa na základe riadne a objektívne zisteného skutkového stavu veci, pričom dôsledne dbá na rovnosť účastníkov tak, aby nedochádzalo k ujám na ich právach a oprávnených záujmoch a vyhýba sa konaniu, ktoré by mohlo ohroziť dôveru verejnosti v nestrannosť a objektivitu rozhodovania.
- Postoje a konanie zamestnanca sú politicky nezávislé. Postoje v práci neodrážajú jeho politickú príslušnosť alebo sympatiu. Postoje v súkromí nespochybňujú jeho politickú nezávislosť v pracovných veciach.
- Zamestnanec vyjadruje úctu k pacientom a k svojmu povolaniu aj svojim zovňajškom. Na pracovisku sa pohybuje upravený, v predpísanom odevu podľa pracovného zaradenia a na viditeľnom mieste nosí menovku.
- Pri komunikácii s pacientmi, ich príbuznými alebo ďalšími osobami sa zamestnanec predstaví. Rovnako to platí aj pri telefonicknej či elektronickej komunikácii.

6. Základné princípy správania sa medzi zamestnancami navzájom

- Zamestnanec svojim konaním a vzťahmi k spolupracovníkom vytvára dobrú atmosféru na pracovisku založenú na spolupráci, otvorenej komunikácii, slušnosti, úcte, vzájomnej dôvere a solidarite.
- Zamestnanec si váži a ochraňuje dôstojnosť a súkromie spolupracovníkov.
- Zamestnanci svojim správaním vytvárajú korektné a súdržné pracovné prostredie.
- Zamestnanci sa žiadnym spôsobom nepodieľajú na šikane formou mobbingu (kolektívna šikana voči jednotlivcovi) alebo bossingu (šikanovanie zo strany nadriadeného).
- Zamestnanec si udržiava vysokú mieru svojej pracovnej aktivity. Ak sa nachádza v osobnej situácii, ktorá obmedzuje jeho plnohodnotný pracovný výkon, môže požiadať zamestnávateľa o sprostredkovanie psychologickej, psychiatrickej či inej odbornej pomoci v rámci kapacít PLS alebo aj mimo nej.
- Vedúci zamestnanec okrem toho:
 - je vzorom správania, prístupov a konania pre spolupracovníkov,
 - podporuje rozvoj schopností svojich spolupracovníkov,
 - spravodlivo oceňuje spolupracovníkov podľa ich výkonu,
 - je otvorený k pripomienkam spolupracovníkov,
 - usmerňuje ostatných zamestnancov v prípade etickej dilemy.

7. Efektívnosť

- Pri každej pracovnej činnosti, vrátane starostlivosti o pacienta, každý zamestnanec prihliada na maximálnu možnú efektívnosť jej výkonu. Záujmom každého zamestnanca je vysoká profesionalita, odborná úroveň a blaho pacienta. Zároveň však zamestnanec pri výkone svojich činností zvažuje a zohľadňuje aj ekonomické aspekty jednotlivých možností riešenia (ak existujú) a vplyv svojich rozhodnutí.

8. Odmietanie diskriminácie

- Zamestnanec vyjadruje svoj vzťah k pacientom, ich príbuzným a k ostatnej verejnosti predovšetkým kvalitou svojej práce a spôsobom svojho správania. Zamestnanec sa správa tak, aby sa v rámci svojich pracovných i mimopracovných aktivít vyvaroval znevažovaniu či diskriminácii alebo naopak protežovaniu pacientov, ostatných zamestnancov i iných ľudí na základe:
 - pohlavia,
 - etnickej, rasovej príslušnosti či jazyka,
 - sexuálnej orientácie,
 - náboženského vyznania,
 - rodinného alebo partnerského vzťahu,
 - zdravotného postihnutia,
 - sociálneho stavu či povesti,
 - veku a rozumovej vyspelosti,
 - majetku či spoločenského postavenia.

9. Sexuálne obťažovanie

- Sexuálne obťažovanie je zakázané tak v kontakte s pacientom, ako aj spolupracovníkom. Sexuálne obťažovanie je definované ako akékoľvek sexuálne pokusy o zblíženie, akákoľvek žiadosť o sexuálnu priazeň alebo akékoľvek nežiadúce verbálne alebo fyzické správanie sexuálnej povahy na pracovisku, proti vôli dotknutej osoby, rovnako ako iné podobné konania, ktoré vytvárajú nepríjemnú pracovnú atmosféru.
- Sexuálne obťažovanie ako aj iné spôsoby diskriminácie upravuje antidiskriminačný zákon č. 365/2004 Z. z.

10. Konflikt záujmov a zneužitie postavenia

- Konflikt záujmov vzniká, keď osobné záujmy zamestnanca zasahujú do jeho povinností a do jeho lojality k zamestnávateľovi, keď by preferovaním svojich osobných záujmov alebo prospechu mohol ohroziť alebo poškodiť záujmy zamestnávateľa, alebo v prípade, keď zamestnanec alebo jeho blízka osoba získava neoprávnené osobné výhody.
- Zamestnanec alebo jeho blízka osoba nevykonáva bez vedomia alebo bez predchádzajúceho písomného súhlasu zamestnávateľa takú činnosť, ktorá by mohla byť považovaná za konflikt záujmov.
- Zamestnanec nezneužíva výhody plynúce z postavenia, ani informácie získané pri plnení úloh na získanie akéhokoľvek majetkového, či iného prospechu.
- Zamestnanec neponúka ani neposkytuje žiadnu výhodu vyplývajúcu z jeho služobného postavenia.
- Zamestnanec si neprivlastní pre vlastnú potrebu a prospech žiadne zdroje, majetok, či finančné prostriedky PLS a vedome neprispieje k tomu, aby to urobil niekto iný.
- Podnikateľskú alebo inú zárobkovú činnosť, ktorej predmet činnosti je zhodný alebo podobný s predmetom činnosti PLS môže zamestnanec vykonávať len s predchádzajúcim písomným súhlasom zamestnávateľa.
- Zamestnanec písomne ohlásí zamestnávateľovi akýkoľvek identifikovaný konflikt záujmov v rámci jeho pracovnej činnosti. Ak zamestnanec písomne neoznami

okolnosti, ktoré by mohli viesť ku konfliktu záujmov, bude táto skutočnosť predstavovať porušenie zásad tohto etického kódexu.

11. Dary a iné výhody

- Zamestnanec nevyžaduje ani neprijíma dary, protislužby, pozornosti a iné výhody, ktoré by mohli ovplyvniť jeho rozhodovanie a profesionálny prístup vo veci, alebo ktoré by bolo možné považovať za odmenu za prácu, ktorá je jeho povinnosťou.
- Zamestnanec nepripustí, aby sa v súvislosti s plnením zverených úloh dostal do pozície, v ktorej je zaviazaný oplatiť preukázanú službu alebo výhodu, ktorá ho zbavuje nestrannosti v rozhodovaní.
- Zamestnanec sa aj v súkromnom živote vyhýba takému správaniu a činnostiam, ktoré by mohli znížiť dôveru v nestranný výkon práce vo verejnom záujme, alebo zadať príčinu k nátlaku na zamestnanca v dôsledku jeho konania, ktoré je v rozpore s právnymi predpismi alebo etickými normami.
- Zamestnanec nikdy neprijíma finančné ani nefinančné dary, ktoré sú hmotne významné.
- Eticky neprijateľné je, aby zamestnanec prijal od pacientov, ich príbuzných, alebo obchodných partnerov PLS osobný hmotne významný dar, finančnú hotovosť, alkohol alebo cigarety.
- Hmotne nevýznamným darom sa rozumie nefinančný dar do výšky 20 Eur.
- Prijímanie darov osobitne upravuje interná smernica č. 27 o Pravidlách prijímania darov v PLS.
- Zamestnanec môže prijímať sponzorstvo za účelom účasti na vzdelávacích aktivitách v zmysle platnej legislatívy (zákon 362/2011 Z. z., § 74a), ods. 8).
- Zamestnanci PLS ani ich rodinní príslušníci neprijímajú od obchodných partnerov žiadne peňažné dary alebo iné provízie. PLS môže prijať sponzorský dar len na základe darovacej zmluvy alebo sponzorstva, ktoré je v súlade s internými predpismi PLS. Brať dary alebo sponzorstvo samostatne, bez potvrdenia, je v PLS neprípustné a podľa zákona trestné.

12. Oznamovacia povinnosť a ochrana oznamovateľa

- Zamestnanec bezodkladne oznámi:
 - akékoľvek porušenie alebo potenciálne porušenie etického kódexu o ktorom sa dozvedel, alebo sa stal jeho priamym účastníkom,
 - prípady konfliktu záujmov, resp. nemožnosti vyhnúť sa konfliktu záujmov,
 - ak je požiadaný, aby konal v rozpore s právnymi predpismi alebo etickým kódexom,
 - zistenia straty alebo poškodzovania verejného majetku,
 - zistenia alebo podozrenia z podvodného alebo korupčného konania,
 - ponúknutie akýchkoľvek výhod, ktoré by mohli mať nežiaduci vplyv na jeho rozhodovanie a výkon funkcie.
- V súlade so znením zákona č. 307/2014 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov je vydaná interná smernica č. 23 - Zásady podávania, preverovania a evidovania oznámení o protispoločenskej činnosti, ktorá upravuje postup pri podávaní, preverovaní a evidovaní oznámení, pri písomnom oznamovaní výsledku ich preverenia, ako aj podrobnosti o oprávneniach zodpovednej osoby,

o spracúvaní osobných údajov a o zachovaní mlčanlivosti v rámci vybavovania oznámení, doručených zamestnávateľovi.

- V zmysle zákona č. 54/2019 Z. z. Zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa zamestnávateľ zaväzuje ochraňovať oznamovateľa vyššie uvedených skutočností.

V Sučanoch dňa **30.11.2021**

za vedenie PLS - Ing. Roman Kľučiarik - riaditeľ

.....

.....

za Základnú odborovú organizáciu - Mgr. Marta Závodská - predseda

ETICKÝ KÓDEX ZDRAVOTNÍCKEHO PRACOVNÍKA

(Príloha č. 4 k zákonu č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.)

Poslaním zdravotníckeho pracovníka je vykonávať zdravotnícke povolanie svedomito, statočne, s hlbokým ľudským vzťahom k človeku, v súlade s právnymi predpismi, s dostupnými poznatkami lekárskeho vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na technické a vecné vybavenie zdravotníckeho zariadenia, v ktorom poskytuje zdravotnú starostlivosť.

Všeobecné povinnosti zdravotníckeho pracovníka

1. Stavovskou povinnosťou zdravotníckeho pracovníka je profesionálna starostlivosť o zdravie jednotlivca a spoločnosti v súlade so zásadami ľudskosti, v duchu úcty k ľudskému životu od jeho počiatku až do konca s rešpektovaním dôstojnosti ľudského jedinca.
2. Povinnosťou zdravotníckeho pracovníka je zachovávať život, chrániť, podporovať a obnovovať zdravie, predchádzať chorobám, mierniť utrpenie bez ohľadu na národnosť, rasu, vierovyznanie, sexuálnu orientáciu, politickú príslušnosť, spoločenské postavenie, morálnu či rozumovú úroveň a povest' pacienta.
3. Zdravotnícky pracovník pri výkone svojho povolania postupuje v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.
4. Povinnosťou zdravotníckeho pracovníka je byť za všetkých okolností vo svojich profesionálnych rozhodnutiach nezávislý, zodpovedný a spoľahlivý.
5. Zdravotnícky pracovník pomáha pacientom uplatňovať právo slobodného výberu zdravotníckeho pracovníka.

Zdravotnícky pracovník a výkon jeho povolania

1. Zdravotnícky pracovník v rámci svojej odbornej spôsobilosti a kompetencie vykonáva preventívne výkony, diagnostické výkony, liečebné výkony spôsobom zodpovedajúcim súčasným poznatkom vedy.
2. Zdravotnícky pracovník plní svoje povinnosti aj v situáciách verejného ohrozenia a pri katastrofách prírodnej alebo inej povahy.
3. Od zdravotníckeho pracovníka nemožno vyžadovať taký výkon alebo spoluúčasť na ňom, ktorý odporuje jeho svedomiu okrem prípadov bezprostredného ohrozenia života alebo zdravia osôb. Ak zdravotnícky pracovník uplatní výhradu svedomia, je povinný o tejto skutočnosti informovať svojho zamestnávateľa a pri uplatnení výhrady svedomia pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti aj svojich pacientov.
4. Zdravotnícky pracovník nesmie predpisovať a podávať lieky, od ktorých vzniká závislosť, alebo také lieky, ktoré majú účinky dopingu, na iné ako liečebné účely.
5. Zdravotnícky pracovník u nevyliciteľne chorých a zomierajúcich zmiernuje bolesť, rešpektuje ľudskú dôstojnosť, prania pacienta v súlade s právnymi predpismi a zmiernuje utrpenie. Eutanázia a asistované suicídium sú neprípustné.
6. Zdravotnícky pracovník, ktorý vykonáva povolanie, je povinný dbať o svoj odborný rast a sústavne sa vzdelávať.

7. Zdravotnícky pracovník je povinný pri výkone povolania primerane chrániť zdravotnú dokumentáciu pred neoprávnenou zmenou, zničením alebo zneužitím.
8. Zdravotnícky pracovník nesmie sám alebo po dohovore s inými ordinovať neúčelné diagnostické, liečebné ani iné výkony.
9. Pri predpisovaní a odporúčaní liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín sa zdravotnícky pracovník nesmie riadiť komerčnými hľadiskami, ale výlučne poznatkami lekárskej vedy, profesionálnym úsudkom, svojím svedomím a potrebou pacienta.
10. Zdravotnícky pracovník sa môže zúčastňovať na prezentácii odborných zdravotníckych tém na verejnosti, v tlači, rozhlase a televízii a na diskusii k nim.
11. Zdravotnícky pracovník nemôže používať nedôstojné praktiky smerujúce k rozšíreniu počtu pacientov. Je zakázané takéto aktivity iniciovať prostredníctvom druhých osôb. Reklama a inzercia súkromnej praxe, zdravotníckych zariadení a používaných diagnostických a liečebných metód sú povolené. Reklama musí byť pravdivá, striedma, výsostne informujúca a nesmie mať znaky nekalej súťaže. Text reklamy a jej zverejnenie nesmú znížiť vážnosť povolania zdravotníckeho pracovníka.
12. Zdravotnícky pracovník si musí byť vedomý svojho postavenia, svojej úlohy v spoločnosti a svojho vplyvu na okolie.

Zdravotnícky pracovník a pacient

1. Zdravotnícky pracovník si vo vzťahu k pacientovi plní svoje profesionálne povinnosti.
2. Zdravotnícky pracovník sa k pacientovi správa korektne, s pochopením, s rešpektovaním intimity a trpezlivosťou a neznižuje sa k hrubému alebo nemravnému konaniu. Zdravotnícky pracovník rešpektuje pacienta ako rovnocenného partnera so všetkými občianskymi právami i povinnosťami vrátane zodpovednosti za svoje zdravie.
3. Zdravotnícky pracovník nesmie pomáhať porušovaniu cti a dôstojnosti človeka alebo sa na ňom zúčastňovať. Každý zdravotnícky pracovník je povinný oznámiť príslušným orgánom podozrenie z hrubého alebo krutého zaobchádzania a týrania pacienta, a to najmä maloletej osoby a osoby zbavenej spôsobilosti na právne úkony.
4. Zdravotnícky pracovník je povinný v rozsahu svojich kompetencií zrozumiteľným spôsobom poučiť pacienta alebo jeho zákonného zástupcu o charaktere ochorenia, zamýšľaných diagnostických a liečebných postupoch vrátane rizík o uvažovanej prognóze a o ďalších dôležitých okolnostiach, ktoré môžu nastať v priebehu diagnostiky a liečby.
5. Zdravotnícky pracovník je povinný získať informovaný súhlas pacienta, jeho zákonného zástupcu alebo splnomocneného zástupcu pred poskytnutím nezvratného zdravotníckeho výkonu.
6. Zdravotnícky pracovník nijakým spôsobom nesmie zneužiť dôveru a závislosť pacienta. Všetky informácie získané pri výkone povolania sú dôverné počas života pacienta, ako aj po jeho smrti.

Vzťahy medzi zdravotníckymi pracovníkmi

1. Základom vzťahov medzi zdravotníckymi pracovníkmi je vzájomné uznávanie jednotlivých zdravotníckych profesií, čestné, slušné a spoločensky korektné správanie spolu s kritickou náročnosťou, rešpektovaním kompetencií a priznaním práva na odlišný názor.
2. Zdravotnícki pracovníci, ktorí súčasne alebo následne vyšetrujú, liečia alebo ošetrujú

- toho istého pacienta, vzájomne spolupracujú.
3. Zdravotnícki pracovníci sú povinní požiadať ďalšieho zdravotníckeho pracovníka o konzílium vždy, keď si to vyžadujú okolnosti a pacient s tým súhlasí. Majú právo navrhnúť osobu konzultanta. Závery konziliárneho vyšetrenia majú byť dokumentované písomne a je povinnosťou informovať o nich pacienta s osobitným dôrazom v prípadoch, keď sa názory zdravotníckych pracovníkov rôznia.
 4. Zdravotnícki pracovníci nesmú poskytovať zdravotnú starostlivosť za prítomnosti osoby, ktorá nie je zdravotníckym pracovníkom. Výnimkou z uvedených zásad je osoba, ktorá zdravotníckemu pracovníkovi umožňuje poskytnúť prvú pomoc, alebo taká osoba, ktorá sa v zdravotníckom zariadení vzdeláva, a ďalšia osoba, s ktorej prítomnosťou pacient súhlasí.
 5. Zdravotnícky pracovník nesmie podporovať činnosť nezdravotníckeho pracovníka vykonávajúceho činnosť, ktorú môže vykonávať len zdravotnícky pracovník.

Lekár, zubný lekár a ostatní pracovníci v zdravotníctve

1. Lekár a zubný lekár nesmú poskytovať zdravotnú starostlivosť za prítomnosti osoby, ktorá nie je lekárom alebo zubným lekárom a nepatrí k zdravotníckym pracovníkom. Výnimkou z uvedených zásad je osoba, ktorá lekárovi a zubnému lekárovi umožňuje poskytnúť prvú pomoc, alebo taká osoba, ktorá sa u lekára vzdeláva alebo pracuje, a ďalšia osoba, s ktorej prítomnosťou pacient súhlasí.
2. Zdravotnícky pracovník nesmie podporovať osoby vykonávajúce činnosť, ktorú môže vykonávať len zdravotnícky pracovník.

CHARTA PRÁV PACIENTA V SR

Ľudské práva a slobody pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti

1. Každý má právo, aby sa jeho základné ľudské práva a slobody pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti rešpektovali.
2. Pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti sa zakazuje akákoľvek diskriminácia z dôvodu rasy, farby pleti, pohlavia, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národnostného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.

Všeobecné práva pacientov

Každý, kto je telesne alebo duševne chorý alebo postihnutý, alebo kto je ohrozený takýmto stavom, sa považuje za pacienta a ma právo na preventívnu starostlivosť, diagnostiku a liečbu v záujme obnovy zdravia, alebo zmiernenia následkov takéhoto stavu, alebo zabránenia ďalšieho zhoršovania stavu.

3. Pacient má právo na takú ochranu zdravia, vrátane prevencie, akú zaručujú právne predpisy upravujúce zdravotnú starostlivosť.
4. Pacient má právo usilovať sa dosiahnuť najvyššiu možnú úroveň zdravia.
5. Pacient má právo na poskytnutie zdravotnej starostlivosti na základe svojho zdravotného stavu a podľa stupňa zdravotného postihnutia. Štát utvára podmienky na to, aby sa zdravotná starostlivosť poskytovala na odbornej úrovni, plynule, sústavne a aby bola dostupná.
6. Pacient má právo na rovnaký prístup k zdravotnej starostlivosti.
7. Pacient má právo na výber a zmenu lekára a zdravotníckeho zariadenia s výnimkou obmedzení, ktoré ustanovuje osobitný zákon.
8. Pacient má v prípade vážneho ohrozenia života alebo zdravia právo na lekárske ošetrovanie v ktoromkoľvek čase v najbližšom zdravotníckom zariadení.
9. Pacient má právo na to, aby ho lekár poskytujúci ambulantnú zdravotnú starostlivosť v prípade potreby odoslal na vyšetrenie k lekárovi poskytujúcemu sekundárnu a následnú zdravotnú starostlivosť.
10. Pacient má právo zúčastňovať sa procesu zdravotnej starostlivosti, spolurozhodovať o jej poskytovaní a liečení.
11. Pacient má právo na zdravotnú starostlivosť, ktorá sa vyznačuje vysokou profesionálnou úrovňou, využívaním modernej techniky, ale aj dôstojným, etickým a humánnym prístupom.

Právo na informácie

1. Informácie o poskytovaných zdravotníckych službách a dostupnej liečbe sú verejné, aby ich mohol využívať každý.
2. Pacient má právo byť jemu zrozumiteľným spôsobom informovaný o svojom zdravotnom stave, vrátane povahy ochorenia a potrebných zdravotných výkonoch, na požiadanie aj písomnou formou. V prípade maloletých pacientov alebo pacientov pozbavených spôsobilosti na právne úkony, prípadne s obmedzenou spôsobilosťou na

právne úkony je potrebné zvoliť vhodnú formu informácie a informovať zákonného zástupcu.

3. Pacient má právo byť informovaný o nákladoch poskytnutých zdravotníckych služieb a o cene liekov a zdravotníckych pomôcok, ktoré uhrádza. Zdravotnícke zariadenie je povinné umiestniť na viditeľnom mieste cenník vybraných výkonov zdravotnej starostlivosti, ktoré uhrádza pacient.
4. Pacient má právo nebyť informovaný v prípade, že o to požiada. Vyhlásenie pacienta, že si neželá byť informovaný, je potrebné urobiť v písomnej alebo v inak preukázateľnej forme. Ak pacient odmietne úplné poučenie, lekár je povinný poskytnúť mu vhodné poučenie. Spôsob poučenia pacienta treba zaznamenať do zdravotnej dokumentácie. Ak pacient oznámil, že nechce byť informovaný, informácie sa mu neposkytnú za predpokladu, že neposkytnutie informácie nebude na úkor samotného pacienta alebo iných osôb.
5. Pacient alebo jeho zákonný zástupca má právo nahliadať do zdravotnej dokumentácie a robiť si z nej na mieste výpisky.
6. Pri prepustení zo zdravotníckeho zariadenia má pacient právo vyžiadať si písomnú správu o diagnóze, o priebehu ochorenia a liečbe svojho ochorenia.
7. V prípade úmrtia pacienta má právo nahliadnuť do zdravotnej dokumentácie manžel, manželka, plnoleté osoby, ktoré s ním žili v čase úmrtia v spoločnej domácnosti a plnoleté deti; ak deti nie sú, rodičia.

Súhlas pacienta

1. Informovaný súhlas pacienta je podmienkou každého vyšetrovacieho a liečebného výkonu.
2. Pacient má právo odmietnuť alebo prerušiť zdravotný výkon s výnimkou prípadov ustanovených platnými právnymi predpismi.
3. Ak sa súhlas pacienta nedá získať a zdravotný výkon je nevyhnutný a neodkladný, možno tento výkon urobiť aj bez súhlasu.
4. Odobrať orgány z tela živého darcu za účelom ich prenosu do tela inej osoby v záujme liečenia možno len vtedy, ak je darca plne spôsobilý na právne úkony a ak s takýmto odberom vyjadril svoj súhlas písomnou formou. Svoj súhlas môže darca pred odberom kedykoľvek odvolať.
5. Odobrať orgány z tiel mŕtvych na účely transplantácie alebo vedecko-výskumné ciele možno iba vtedy, ak osoba počas svojho života neurobila písomné alebo inak preukázateľné vyhlásenie, že s týmto zásahom do svojej telesnej integrity nesúhlasí.
6. Informovaný súhlas v písomnej forme je podmienkou zaradenia pacienta do vedecko-výskumných štúdií a zaradenia do vyučovania klinických predmetov. Tento súhlas môže pacient kedykoľvek odvolať.

Súhlas v prípade pacientov, ktorí nie sú spôsobilí o sebe rozhodovať

1. Za maloletého pacienta alebo pacienta s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony alebo pacienta pozbaveného spôsobilosti na právne úkony udeľuje súhlas jeho zákonný zástupca alebo opatrovník alebo osoba, ktorá má maloletého v pestúnskej starostlivosti.
2. Ak súhlas pacienta s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony alebo súhlas zákonného zástupcu pacienta pozbaveného spôsobilosti na právne úkony nemožno dosiahnuť, je potrebný na výkon súhlas odborného konzília. Tento výkon možno urobiť aj bez tohto súhlasu, keď je bezprostredne ohrozený život pacienta.

Dôvernosť

3. Všetky informácie o zdravotnom stave pacienta, diagnózach, liečbe a prognóze a aj všetky ostatné informácie osobného charakteru sú dôverné počas života pacienta aj po jeho smrti. Právo na dôvernosť údajov a na ich ochranu sa týka tak doby ich spracovania, ako aj výmeny údajov, zahŕňajúc právo ochrany údajov a informácií aj v počítačovej forme.
4. Údaje zo zdravotnej dokumentácie možno poskytnúť na základe písomného odôvodneného vyžiadania prokurátorovi, vyšetrovateľovi, policajnému orgánu alebo súdu formou výpisov.
5. Zdravotnícke zariadenie uchováva kompletnú zdravotnú dokumentáciu o pacientovi po dobu 50 rokov po úmrtí pacienta.
6. Informácie o pacientovi a prístup k jeho zdravotnej dokumentácii sa môžu poskytnúť pre štatistické a vedecké účely v súlade s platnými právnymi predpismi.

Liečba a starostlivosť

Každý má právo na takú zdravotnú starostlivosť, akú vyžaduje jeho zdravotný stav, vrátane preventívnej zdravotnej starostlivosti a aktivít na podporu zdravia. Zdravotnícke služby musia byť dostupné a poskytovať sa na princípe rovnosti, bez diskriminácie a podľa finančných, ľudských a materiálnych zdrojov v spoločnosti.

1. Pacient má právo vedieť základné údaje (meno a priezvisko) o pracovníkoch v zdravotníctve, ktorí sa o neho starajú a liečia ho.
2. Po prijatí do zdravotníckeho zariadenia sa vyšetrenie, liečba a prípadný pobyt pacienta v zdravotníckom zariadení uskutočňujú v súlade so zásadami práva na ľudskú dôstojnosť a na zachovanie intimity pacienta. Zdravotné výkony sa zo strany zdravotníckych pracovníkov poskytujú v súlade so zásadami etického a dôstojného prístupu.
3. Pacient má právo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti s ohľadom na jeho zdravotný stav:
 - v dohodnutom alebo v primeranom čase,
 - podľa dohodnutých a odsúhlasených podmienok,
 - v čo najkratšom čase, ak ide o akútny alebo život ohrozujúci stav.
4. Po dohode so zdravotníckym zariadením má žena právo, aby s ňou pri pôrode bola dospelá osoba, ktorú si vyberie.
5. Pacient má právo na primerané pokračovanie liečby, vrátane spolupráce medzi rôznymi zdravotníckymi zariadeniami.
6. Pacient má právo využívať podporu svojej rodiny a priateľov počas poskytovania zdravotnej starostlivosti pri dodržiavaní podmienok ustanovených zdravotníckym zariadením.
7. Ak pominú dôvody na ďalší pobyt pacienta v zdravotníckom zariadení, pacient musí byť informovaný o dôvodoch svojho prepustenia alebo presunu do iného zdravotníckeho zariadenia a o ďalšom liečebnom postupe spôsobom, ktorý je v súlade s platnými právnymi predpismi.
8. Ak je do ústavnej starostlivosti prijaté dieťa mladšie ako šesť rokov, možno s ním prijať na základe odporúčania ošetrojúceho lekára aj sprievodcu. Pri prijatí dieťaťa staršieho ako šesť rokov a dieťaťa do skončenia povinnej školskej dochádzky, možno po posúdení jeho psychického a fyzického stavu s ním prijať na základe odporúčania

ošetrojúceho lekára a so súhlasom revízneho lekára aj sprievodcu. Pobyt sprievodcu sa považuje za ústavnú starostlivosť.

Starostlivosť o nevyliciteľne chorých a umierajúcich

1. Pacient má právo v nevyliciteľnom štádiu ochorenia na takú úľavu a zmiernenie bolesti, ktoré zodpovedajú súčasným vedomostiam a možnostiam zdravotnej starostlivosti o umierajúcich.
2. Nevyliciteľne chorý a umierajúci pacient má právo na humánnu starostlivosť.
3. Pacient má právo, aby ho v posledných chvíľach života sprevádzala osoba podľa jeho želania.
4. Pacient má právo na dôstojné umieranie.
5. Pacient má nárok na dôsledné rešpektovanie písomnej žiadosti nebyť resuscitovaný alebo odmietnuť aplikáciu liečebných zákrokov a postupov. Ak pacient napriek náležitému vysvetleniu odmieta potrebnú zdravotnú starostlivosť, lekár si od neho vyžiada vyjadrenie o jej odmietnutí v písomnej alebo v inak preukázateľnej forme.

Podávanie sťažností

1. Pacient má právo podať sťažnosť, ak sa domnieva, že sa porušilo jeho právo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti.
2. Sťažnosť môže pacient podať riaditeľovi štátneho zdravotníckeho zariadenia, v ktorom sa mu poskytla zdravotná starostlivosť, štátnemu okresnému lekárovi, štátnemu krajskému lekárovi, Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky, stavovským organizáciám a ďalším inštitúciám.

Náhrada škody

Pacient má na základe rozhodnutia súdu nárok na náhradu škody, ktorá mu vznikla pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, podľa platných právnych predpisov.

Všetky uvedené práva pacientov vychádzajú zo zákona o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.